

Personality factors and self-disclosure behavior

Sîntion Filaret¹, Ionescu Anata-Flavia²

^{1,2}Ovidius University of Constanta,
Faculty of Psychology and Educational Sciences

Abstract. In interpersonal communication, the most sensitive topic is undoubtedly the self. Currently, when trying to obtain information concerning the privacy of a person, we're faced with omissions or distortions. Hence the problem of self-disclosure. Although current developments in human communication prove the appropriateness of studying this concept, self-disclosure has been relatively little discussed. It is clear however that, for reasons still poorly understood, there is a great interindividual variability in the self-disclosure behavior. Thus, while some people are very reserved even to friends, others are willing to provide self-describing information to a person he/she had just met. As these trends are relatively stable within individuals, this study aims to identify some personality factors associated with the level of self-disclosure.

Keywords. self-disclosure, personality, communication, interpersonal relationships

1. Considerații teoretice

Conceptul de personalitate

În prezent, există numeroase curente teoretice în psihologia personalității, fără ca vreunul dintre ele să-și fi demonstrat superioritatea netă. Menționăm abordarea psihanalitică, abordarea din perspectiva trăsăturilor, abordarea comportamentală, cea umanistă și cea cognitivă (Bonchiș, Trip, Drugaș și Dindelegar, 2006). În mod evident, reprezentanții tuturor curentelor au încercat să dea personalității definiții din perspectiva școlii de care aparțineau. Deși nu este ultima orientare în ordine cronologică și nici nu este unanim considerată ca fiind cea mai validă, abordarea din perspectiva trăsăturilor este probabil cea mai operațională, deci corespunde foarte bine scopurilor unui studiu practic. În plus, după cum remarcau și Wiggins & Pincus (1992, *cf.* Radu, în Opre, 2002), „trăsătura de personalitate” este în prezent noțiunea centrală atât în teorie cât și în evaluarea personalității. De aceea și studiul de față pornește de la o definiție structurală a personalității. Dintre definițiile de acest tip, ne-am oprit la cea dată de Y. Benito: personalitatea este „organizarea relativ stabilă a acelor caracteristici structurale și funcționale, înnăscute și dobândite, prin condiții speciale ale dezvoltării, ce adaptează comportamentul fiecărui individ în diferite situații” (Benito, 2003, *apud* Bonchiș *et al.*, 2006: 17).

Conceptul de autodezvăluire

Autodezvăluirea, numită și „accesibilitate socială” (Rickers-Ovsianka, 1956, *apud* Erdost, 2004) sau „accesibilitate verbală” (Polansky, 1965, *apud* Erdost, 2004) este un concept de graniță, revendicat deopotrivă de științele comunicării, sociologie și psihologie. În psihologie, interesul pentru

problema autodezvăluirii a apărut odată ce psihologi ca Freud sau Maslow și-au manifestat preocuparea față de consecințele negative în plan psihic ale refuzului unei persoane de a se destăinui celorlalți. Primul vorbea despre apariția nevrozelor, iar al doilea – despre blocarea procesului de autoactualizare. De altfel, majoritatea psihologilor care s-au aplecat asupra acestui subiect au considerat ceea ce astăzi numim autodezvăluire ca pe un factor de igienă mintală (Boncu, 2005).

Cel mai viu interes pentru această problematică l-au manifestat probabil umaniștii. Ei au subliniat importanța abilității unei persoane de a se face cunoscută celorlalți în dezvoltarea personalității (Boncu, 2005). Primul teoretician care a folosit termenul de „autodezvăluire” pentru a desemna acest concept este considerat tot un reprezentant al acestui curent, Sidney M. Jourard, în 1958, în articolul „A study of self-disclosure” (cf. Derlega, Berg, 1987). El considera autodezvăluirea ca fiind deopotrivă indicator și factor favorizant al sănătății.

În prezent, există o multitudine de definiții ale autodezvăluirii. Majoritatea sunt foarte largi, atribuindu-i autodezvăluirii puține caracteristici în plus față de conceptul supraordonat de comunicare. Prezentăm în continuare câteva definiții:

1. „un tip de comunicare în care informații despre sine care sunt de obicei ascunse de individ sunt dezvăluite altuia” (DeVito, 1983, apud Erdost, 2004)
2. „comportament verbal prin care indivizii comunică autentic, sincer și intenționat informații intime curente, necunoscute despre sine unuia sau mai multor receptori” (Fisher, 1984, apud Erdost, 2004)
3. „dezvăluirea verbală intenționată a materialului auto-descriptiv în fața unuia sau a mai multor parteneri” (Cozby, apud Boncu, 1999)
4. „forma de cunoaștere ce se deosebește de alte componente ale intercunoașterii prin faptul că se exprimă acea zonă a autocunoașterii pe care persoana vrea să o facă transparentă și pentru ceilalți” (Mamali, 1974);
5. „proces care are loc atunci când un individ acceptă un anumit risc în schimbul împărtășirii unor informații semnificative într-un mod sincer și intenționat cu altcineva” (Mader și Mader, 1993, apud Boyd Huling, 2011);

Am considerat că cea mai potrivită definiție a autodezvăluirii este una analitică, pornind de la caracteristicile atribuite de mai mulți autori. Astfel, definim autodezvăluirea ca un act de comunicare verbală (Fisher, 1984, apud Erdost, 2004; Chelune, 1979; Cozby, 1973, apud Boncu, 2005) prin care se transmit în mod voluntar (Pearce, Sharp, 1973; Cozby, 1973, apud Boncu, 2005) informații despre sine (Fisher, 1984, apud Erdost, 2004) inaccesibile observatorului prin alte mijloace (Worthy, Gary, Kahn, 1969, apud Boncu, 2005) și care are caracter social, deci ține de limbajul extern (Fisher, 1984, apud Erdost, 2004; Boncu, 2005).

Teorii ale autodezvăluirii

Deși nu apare sub această denumire, conceptul de autodezvăluire este atins într-o lucrare de psihologie socială publicată de psihologul britanic McDougall în 1919. La McDougall se conturează ideea influenței normelor morale impuse de societate asupra autodezvăluirii. Teama de dezaprobare socială îi face pe oameni să-și ascundă gândurile sau trăirile care nu sunt conforme cu ideea de moralitate promovată de comunitatea din care fac parte (McDougall, 2001). Implicația este, în termenii teoriei autodezvăluirii, că normele morale influențează acest comportament sub aspectul conținutului și al nivelului. Astfel, se poate spune că McDougall avansează implicit ipoteza variabilității interculturale a autodezvăluirii.

Jourard (1959) vorbea despre autodezvăluire ca despre un factor de igienă psihică. El considera că autodezvăluirea profundă și autentică este o premisă a unei personalități sănătoase (Jourard, 1968). Ea este un comportament emanent uman care servește autocunoașterii și, implicit, unui control mai bun asupra propriului destin (Jourard, 1971, apud Magno et al., 2008). O contribuție importantă pentru cercetarea științifică în acest domeniu a fost construirea primului și celui mai folosit instrument de măsură a autodezvăluirii – JSDQ, elaborat de Jourard și Lasakow în 1958 (cf. Boncu, 2005). Altă contribuție notabilă a lui Jourard a fost postularea principiului reciprocității în autodezvăluire, conform căruia „receptarea informației intime conduce la simpatie și la o dezvăluire echivalentă”, numind acest fenomen „efectul diadic” (Jourard, 1971).

Unii teoreticieni explică autodezvăluirea din perspectiva teoriei schimbului social. În această categorie se înscriu I. Altman și D. Taylor, autorii teoriei penetrării sociale. Cei doi teoreticieni consideră că autodezvăluirea nu este altceva decât o formă fundamentală de schimb social (Boncu, 2005), membrii diadei devenind un fel de „negustori simbolici” (Gavreliuc, 2007) care își construiesc relațiile sociale pe baza evaluării raportului costuri-beneficii. În condițiile în care balanța se înclină constant în favoarea beneficiilor, are loc penetrarea socială. Altman și Taylor (1973, apud Erdost, 2004) enumerau patru etape în acest proces: stadiul de orientare (conversație stereotipă, dezvoltări superficiale); stadiul schimburilor afective exploratorii (partenerii încep să manifeste dorința de a se face accesibili); stadiul schimburilor afective (caracteristic prietenilor apropiate: dezvoltările devin mai intime și încep să se emită critici); stadiul schimbului stabil (nivel înalt de încredere, sincronizare și reciprocitate). Procesul penetrării continuă atâta timp cât beneficiile predomină. Dacă raportul se schimbă, avem de-a face cu depenetrarea socială (apud Boncu, 2005).

O categorie distinctă de teorii în domeniul autodezvăluirii o constituie cele grupate de noi sub denumirea de „teorii situaționale”. Ne referim aici la teoriile care se disting prin neglijarea sau minimalizarea importanței diferențelor interindividuale în autodezvăluire, concomitent cu manifestarea interesului față de cele intraindividuale. Cu alte cuvinte, aceste teorii se axează pe studierea surselor de variabilitate externe în detrimentul factorilor interni. Premisa fundamentală de la care pornesc aceste teorii este că decizia de a stabili un nivel mai redus sau mai înalt de intimitate este luată de individ în funcție de alternativele de care dispune în momentul respectiv (Luce și Tukey, 1964, apud Hann et al., 2005). Aceste teorii sunt susținute de cercetările care pun în evidență variația autodezvăluirii în funcție de context, asupra cărora vom reveni.

O altă perspectivă asupra autodezvăluirii include acest comportament în categoria mecanismelor de reglare și autoreglare a comportamentului. În cadrul acestei viziuni, numită de Boncu (2005) „autodezvăluirea strategică”, autodezvăluirea este privită ca o formă de manipulare. Ea poate viza impresia despre propria persoană (Pease și Gardner, 1989) sau obținerea de informații prin exploatarea nevoii de reciprocitate (Chittick și Himelstein, 1967, apud Boncu, 2005). Dingler-Duhon și Brown (1987, apud Gavreliuc, 2007) au constatat că machiavelicii tind să se autodezvăluie mai mult în situațiile în care doresc să-și exercite influența asupra partenerului. Cei care chiar au elaborat o teorie în acest sens au fost însă Derlega și Grzelak (1979, apud Boncu, 2005). Vorbim aici de teoria funcțională a autodezvăluirii. Autorii propun o listă de funcții pe care autodezvăluirea le poate îndeplini: exprimare, autoclarificare, validare socială, dezvoltarea relației, control social. O perspectivă „funcțională” întâlnim și la Rosenfeld și Kendrick (1984, apud Shapiro, 1997) sau Miller și Read (în Derlega și Berg, 1987, pp. 35-58). O altă teorie subsumată autodezvăluirii strategice este teoria reducerii incertitudinii, ai cărei autori – Berger și Calabrese (1975, apud Shapiro, 1997), consideră că scopul ultim al autodezvăluirii este controlul cognitiv al mediului: indivizii își doresc o interacțiune predictibilă.

Autodezvăluirea este influențată puternic de comportamentul interlocutorului – aceasta este premisa de la care au plecat Miller, Berg și Archer, când au elaborat, în 1983, instrumentul numit „Opener Scale” (Boncu, 1999, 2005). Se cunoaște că, în comportamentul de autodezvăluire, un rol important îl are încrederea în partener (Jourard, 1966; Wheelless, 1977; Boon, 1999; Charbonney, 1999; Pistole, 1993; Steel, 1991; Corcoran, 1989, apud Laukka, 2000). „Opener Scale” măsoară tocmai abilitatea de a-l face pe interlocutor să se „deschidă”, adică să se autodezvăluie. „Deschizătorii” se caracterizează prin: expresia relaxată, dar vădind în același timp interesul și atenția pentru discursul celuilalt, contactul vizual direct, emiterea unor fraze scurte de aprobare și completarea spuselor partenerului (Purvis, Dabbs și Hopper, apud Boncu, 1999, 2005). Și Gavreliuc (2007) vorbea de așa-ziiși „buni ascultători”, care „se dovedesc capabili de empatie”, „au conduite nonverbale primitoare (de genul gesticii aprobatoare și al mesajelor subiacente de adeziune)” (Gavreliuc, 2007, p.51). În plus, există studii care relevă faptul că ținta autodezvăluirii este în general aleasă din rândul celor care se autodezvăluie mult (Jourard, 1959, apud Magno et al., 2008; Jourard & Landsman, 1960, apud *ibid.*; Richman, 1963, apud *ibid.*; Altman & Taylor, 1973, , apud *ibid.*; Jones și Archer, 1976, apud *ibid.*), iar Slobin, Miller și Porter (1968, apud *id.*) au demonstrat că, în topul țintelor favorite ale

autodezvăluirii, conduc persoanele care au același statut cu emitentul, urmate de persoanele cu statut superior acestuia.

Alți teoreticieni s-au concentrat pe construirea unor modele explicative ale autodezvăluirii. Un astfel de model este Fereastra Johari, creată în anii '50 de psihologii Joseph Luft și Harry Ingham (Beganu, Nițan, 2006) și folosită astăzi ca o măsură discretă a gradului în care oamenii primesc și difuzează informații (Little, 2005). Fereastra Johari este un tabel cu dublă intrare, pe orizontală fiind trecut nivelul de informare al grupului, iar pe verticală nivelul de informare al individului. Astfel, la intersecția nivelurilor de informare ale grupului cu cele ale individului apar patru zone: „Arena” (informațiile pe care le deține individul despre el însuși și pe care le cunosc și ceilalți despre el), zona „oarbă” (ce nu știe individul dar știu ceilalți), zona „ascunsă” sau „Fațada” (ce știe individul și nu știu ceilalți) și „Necunoscutul” (ce nu știe nici individul, nici ceilalți) (Beganu, Nițan, 2006). Autorii susțineau că, prin lărgirea „Arenii”, sporește eficacitatea interpersonală și productivitatea grupului (Little, 2005).

Spre deosebire de teoriile care pun accent pe variabilele responsabile de intensificarea comportamentului de autodezvăluire, teoriile controlului intimității se concentrează pe identificarea factorilor inhibitori ai autodezvăluirii. Tendința de autodezvăluire este direct proporțională cu gradul de control perceput al intimității, care variază de la o situație la alta. Johnson (1974, apud Laukka, 2000) descria controlul intimității prin patru parametri: controlul asupra nivelului intimității, controlul asupra comportamentelor prin care se caută atingerea acestui nivel, eficacitatea acestor comportamente și, în sfârșit, posibilitatea individului de a monitoriza și evalua eficacitatea comportamentelor sale.

În sfârșit, există o serie de autori care pun accentul pe factorii personali în determinarea autodezvăluirii. Primul promotor al acestui curent a fost însuși Jourard, care susținea că diferențele interindividuale în autodezvăluire indică dependența ei de caracteristici dispoziționale (Boncu, 2005). Inerent acceptării premisei că autodezvăluirea ar fi un factor de personalitate, a început să se contureze și o abordare neuropsihologică a acestui fenomen. De exemplu, Chelune (în Derlega și Berg, 1987) a pornit de la ideea că, fiind un proces de comunicare, autodezvăluirea este influențată de funcționarea ariilor cerebrale implicate în emiterea și înțelegerea limbajului.

Studii asupra autodezvăluirii

Rezultatele cercetării în domeniul autodezvăluirii pot fi rezumate în 10 propoziții:

1. Autodezvăluirea este o necesitate firească a omului. Această idee a reprezentat de altfel punctul de plecare al cercetării în domeniu. Multe studii (Starr, 1975, apud Magno et al., 2008; Pennebaker et al., 1987; Spiegel, 1992, cf. Kelly și McKillop, 1996, apud Boncu, 2005) sugerează că nivelurile ridicate ale autodezvăluirii se asociază cu o stare de sănătate fizică și psihică bună, iar cele reduse sunt caracteristice persoanelor cu dificultăți de adaptare, cu o imunitate scăzută și predispuse la boli precum cancerul sau bolile cardiovasculare. O altă direcție în studiul autodezvăluirii o constituie explorarea relației dintre aceasta și stres. Studii ca cele întreprinse de Fowles (1980, cf. Pennebaker, 1989, apud Boncu, 2005), Waid și Orne (1982, apud Boncu, 2005), Pennebaker (1986, apud Boncu, 2005), Pennebaker, Hughes și O’Heeron (1987, apud Boncu, 2005) sau Mendolia și Kleck (1993, apud Boncu, 2005) indică o proporționalitate inversă între nivelul de autodezvăluire și nivelul de stres. Autodezvăluirea este totodată un determinant al satisfacției maritale (Rubin et al., 1980, apud Gavreliuc, 2007; Hansen, Schuldt, 1984; Hendrick, 1981, apud Boncu, 2005; Chelune și colab., 1984, apud ibid.).

2. Există unele particularități legate de percepția autodezvăluirii. Conform unor studii, oamenii percep o informație autodescriptivă ca autodezvăluire doar în condițiile în care ea este foarte intimă (Chelune, Skiffington și Williams, 1981, apud Boncu, 2005), aici impunându-se totuși precizarea că etalonul pentru gradul de intimitate diferă de la o persoană la alta (Duck, 2000). S-a ajuns la concluzia că profunzimea percepută este moderată de o serie de variabile. Încărcătura emoțională a informației și/sau conotația negativă/compromițătoare (Howell, Conway, 1990, apud Boncu, 2005), contextul formal (Boncu, 2005) sau momentul timpuriu (Holtgraves, 1990, apud Boncu, 2005) fac ca dezvăluirea să fie percepută ca fiind mai intimă. De asemenea, atribuirea joacă un rol important în percepția intimității unei dezvăluiri: o atribuire internă (ține de personalitatea emitentului și nu de situație) și „personalistă” (emitentul ne-a preferat ca țintă datorită calităților noastre personale) ne face

să-l prețuim mai mult pe emitent (Jones și Archer, 1976; McAllister, 1980; Taylor, Gould și Brounstein, 1981, apud Boncu, 2005).

3. Autodezvăluirea funcționează sănătos în regim de reciprocitate. După cum am menționat anterior, Jourard vorbea despre apariția efectului diadic ca despre un proces natural în cadrul relațiilor. Autodezvăluirea creează în mod natural o obligație pentru receptor (Boncu, 2005), aceea de a răspunde printr-un nivel similar de intimitate. Studii repetate (Taylor, 1968, apud Gavreliuc, 2007; Komarovski, 1962, apud Dewey, 2007; Rubin, 1975, apud Dewey, 2007) au demonstrat că discrepanța dintre nivelurile de autodezvăluire al interlocutorilor stârnește antipatia de ambele părți. Și Davis (1977, apud Dewey, 2007) a confirmat că, dacă respectarea normei determină evoluția relației și creșterea nivelului de încredere reciprocă, abaterile produc deteriorarea relației dintre cei doi parteneri. În particular, s-a probat că discrepanța între nivelurile de autodezvăluire ale soților are un efect negativ asupra satisfacției maritale (Levinger și Senn, 1967; Jorgensen, 1980, apud Magno et al., 2008). O altă concluzie este că importanța normei este cu atât mai redusă cu cât relația este mai avansată (Altman, 1973, apud Gavreliuc, 2007) și cu cât statutul social este mai ridicat (Erwin Goffman, 1959, cf. Chaikin și Derlega, 1976, apud Boncu, 2005).

4. Autodezvăluirea este influențată de gen. În domeniul autodezvăluirii, aceasta este una dintre cele mai prolifiche direcții de cercetare. Rezultatele de până acum vizează în principal nivelul, conținutul, țintele predilecte și percepția asupra autodezvăluirii. Concluzia multor studii (Cozby, 1973; Morton, 1978; Cohn, Strassberg, 1983; Dindia, Allen, 1992, apud Gavreliuc, 2007) a fost că femeile se autodezvăluie mai mult decât bărbații, cel puțin în relațiile cu parteneri de același sex (Shaffer și Ogden, 1986, apud Boncu, 2005; Aukett et al., 1988, apud Gavreliuc, 2007; Canary et al., 1997; Teodorescu, 2003). Totuși, Chaikin and Derlega (1974, apud Shapiro, 1997) au descoperit că femeilor li se par mai puțin pertinente dezvăluirile față de străini decât bărbaților. În ceea ce privește conținutul autodezvăluirii, s-a arătat că, între bărbați, sunt abordate cu predilecție teme legate de agresivitate și de spiritul de aventură, în timp ce în cadrul diadelor de femei predomină exprimarea grijilor și a vulnerabilităților (Derlega, Durham, Gockel și Sholis, 1981, apud Canary et al., 1997). Alt rezultat important este că bărbații sunt mai eficienți în a-și adapta conținutul autodezvăluirii la genul interlocutorului (Canary et al., 1997). Ca ținte predilecte, s-a demonstrat că femeile își preferă prietenele, iar bărbații – partenerii de activitate (Caldwell și Peplau, 1982; Dindia și Allen, 1992). Percepția socială a autodezvăluirii este în acord cu stereotipurile de gen. Astfel, nivelurile înalte ale autodezvăluirii sunt considerate normale pentru femei, dar nu și pentru bărbați (Derlega și Chaikin, 1976, apud Boncu, 2005; Chelune, 1976, apud ibid.; Kleinke și Kahn, 1980, apud ibid.), iar exprimarea anumitor emoții, cum ar fi furia la femei și gelozia la bărbați, nu este dezirabilă social (Guerrero, Jones și Boburka, în Dindia și Canary, 2006, pp. 241-263).

5. Autodezvăluirea este o variabilă interculturală. Influențele culturale asupra autodezvăluirii au făcut obiectul a numeroase cercetări. În general, toate au avut la bază ideea dihotomiei culturii individualiste – culturi colectiviste. Conform studiilor întreprinse de unii cercetători (Segall et al., 1999; Kito, 2005, apud Gavreliuc, 2007), în cultura occidentală (individualistă) este valorizată mai mult autodezvăluirea personală (informații autodescriptive), în timp ce culturile orientale (colectiviste) apreciază pozitiv autodezvăluirea relațională (informații despre relație). În general, s-a demonstrat că societățile individualiste se caracterizează printr-un nivel mai ridicat al autodezvăluirii față de cele colectiviste (Chen, 1992; Goodwin și Lee, 1995, apud Marshall, 2008). Totuși, și între culturile considerate individualiste, spre exemplu între americani și indieni, există diferențe semnificative în ceea ce privește specificul autodezvăluirii (Berman și Murphy-Berman, 1988). Lustig și Koester (2006) au găsit cinci categorii de aspecte ale autodezvăluirii care variază de la o cultură la alta: varietatea, profunzimea, valența, momentele considerate propice și scopurile autodezvăluirii. O comparație între culturi pe baza acestor criterii îi recomandă pe americanii de origine europeană ca pe niște „campioni” ai autodezvăluirii (Adams, Anderson și Adonu, 2004; Lustig și Koester, 2006). Cu toate acestea, se pare că indivizii mai deschiși sunt cei mai tipici pentru orice cultură (Allport, 1991).

6. Autodezvăluirea este influențată de context. S-a probat faptul că anumite contexte, cum ar fi participarea la un experiment psihologic, favorizează autodezvăluirea (Hood și Back, 1971, apud Boncu, 2005). De asemenea, știut fiind faptul că, în general, femeile se autodezvăluie mai mult decât bărbații, s-a demonstrat faptul că anumite contexte fac ca această tendință să se inverseze (Cash, 1975,

apud Shapiro, 1997; Davis, 1978, apud Gavreliuc, 2007; Derlega et al., 1985, apud Boncu, 2005; Shaffer și Ogden, 1986, apud Boncu, 2005).

7. Există o legătură între autodezvăluire și atracție. Atracția este deopotrivă cauză și efect al autodezvăluirii: Cozby (1972, apud Boncu, 2005) indică nivelurile moderate ale autodezvăluirii ca fiind cele mai atrăgătoare, Pederson și Higbee (1969, cf. Cozby, 1973, apud Boncu, 2005) au verificat ipoteza că preferăm în rolul de confidenți persoane de care ne simțim atrași, iar McAllister (1980, apud Boncu, 2005) a demonstrat că ne simțim mai atrași de o persoană după ce i ne autodezvăluim. Totuși, există o serie de variabile moderatoare în relația autodezvăluire-atracție: adecvarea autodezvăluirii la context (Chelune (1977, cf. Derlega și Berg, 1987) chiar a introdus termenul de „flexibilitate a dezvăluirii”), conținutul ei (prin adecvarea conținutului la context (Rubin, 1975, apud Boncu, 2005), accesibilitatea redusă a conținutului dezvăluit (Archer și Cook, 1986, cf. Boncu, 2005) sau natura afectelor exprimate (Berry și Hansen, 1996, apud Boncu, 2005)), alegerea momentului (Wortman et al., cf. Boncu, 2000, apud Gavreliuc, 2007; Archer și Burleson, 1980, apud Lovaglia, 2007; Jones și Gordon (1972, apud ibid.) și sinceritatea – ponderea informațiilor autentice din totalul informațiilor autodescriptive (Collins, Miller, 1994, apud Gavreliuc, 2007).

8. Autodezvăluirea variază în funcție de tipul de relație interpersonală. În primul rând, în general, există o corelație pozitivă între autodezvăluire și profunzimea relațiilor interpersonale (Morton, 1978, apud Gavreliuc, 2007; Derlega, Berg, 1987, apud ibid.; Rubin & Levy, 1975, apud Magno et al., 2008; Newcomb, 1961 apud ibid.; Priest & Sawyer, 1967, apud ibid.), chiar dacă, uneori, oamenii sunt dispuși să facă dezvăluiri foarte intime străinilor (Rickers-Ovsiankina și Kusmin, 1958, apud Shapiro, 1997; Pearce și Sharp, 1973, apud id.) și s-a probat că profunzimea autodezvăluirii este mai mare atunci când persoana în cauză se așteaptă să nu-și mai întâlnească niciodată interlocutorul (Drag, 1971, apud ibid.). În al doilea rând, relațiile interpersonale se pretează și la o abordare calitativă. S-au făcut numeroase studii asupra autodezvăluirii în relațiile amicale, conjugale, familiale, fraterne și în relațiile părinți-copii. Menționăm doar câteva concluzii interesante: în relațiile conjugale, autodezvăluirea are un caracter predominant descriptiv – sunt relatate mai mult fapte obiective decât trăirile subiective aferente (Morton, 1978, apud Boncu, 2005), în cadrul familiilor există modele de autodezvăluire care se transmit din generație în generație (Karpel, 1980), dezvăluirile pe care le fac părinții sau mentorii copiilor au adesea scop educativ (Spencer, 1993, apud Duck, 2000), cel mai mare dintre frați inițiază de obicei autodezvăluirea (Howe, Aquan-Assee și Bukovski, 1995, apud Boncu, 2005), dar se autodezvăluie mai puțin (Diamond și Munz, 1967, apud ibid.), iar, în general, ordinea nașterii influențează conținutul autodezvăluirii (Cruz, Custodio și Del Fierro, 1996, apud Magno et al., 2008).

9. Autodezvăluirea depinde de personalitatea emitentului. Rolul factorilor personali în explicarea comportamentului de autodezvăluire, care constituie și tema lucrării de față, a fost abordat până acum de un număr relativ modest de studii și, mai ales, a permis formularea unui număr foarte redus de concluzii. Rezultate neconcludente au fost obținute în cercetarea relației dintre autodezvăluire și extraversie, sociabilitate, încredere în ceilalți, dezirabilitate socială, feminitate sau autoritarism (apud Boncu, 2005). Archer (1979), citat de Derlega și Berg (1987), schița următorul profil al persoanelor cu înclinația de a se autodezvălui: „sunt mai degrabă femei sau cel puțin posedă anumite caracteristici psihologice feminine ... de obicei nu sunt primii născuți ... aparțin rasei albe ... nu sunt introvertiți ... pot fi sociabili și pot avea tendințele gregare specifice persoanelor cu nevoi puternice de afiliere ... puțin probabil să fie nevrotici sau prea preocupați de a obține aprobarea” (cf. Derlega și Berg, 1987, p. 3). Unele studii (Franzoi și Davis, 1985; Davis și Franzoi, 1986; Reno și Kenny, 1992, apud ibid.) au relevat o corelație între autodezvăluire și conștiința de sine. Autodezvăluirea mai corelează și cu credința în Dumnezeu (Kroger, 1994, apud Magno et al., 2008). Milberg et al. (2000, apud Hann et al., 2005) au constatat că nevoia de intimitate corelează pozitiv cu puterea, distanța, individualismul și masculinitatea și corelează negativ cu evitarea incertitudinii. Mario Mikulincer și Orna Nachshon (1991, apud ibid.) au demonstrat că atașamentul evitant, spre deosebire de cel securizant și de cel anxios/ambivalent, determină niveluri scăzute de autodezvăluire, iar Meleshko și Alden (1993, apud Boncu, 2005) au ajuns la concluzia că, indiferent de gradul de profunzime al dezvăluirilor interlocutorului, anxioșii social răspund printr-un nivel moderat de intimitate.

10. Autodezvăluirea prin intermediul Internetului are un specific aparte. În ultimele decenii a luat amploare fenomenul dezvăluirilor în cadrul spațiului web. Comunicarea prin intermediul computerului

(CMC) a devenit recent o arie de cercetare frecvent explorată, atât de psihologi cât și de informaticieni. Chiar dacă întâlnim puncte comune cu autodezvăluirea în relațiile față-în-față, cum ar fi importanța încrederii (Andrade et al., 2001) sau scopul de a menține interacțiunea și de a-și construi identitatea (Cutler, 1995, apud Hewson și Hughes, 2005), CMC are totuși aspecte care o individualizează. Parks and Floyd (1996) au constatat în general niveluri înalte ale autodezvăluirii în relațiile on-line (Joinson, 2001, apud Boyd Huling, 2011). Concluzia studiului lui Erdost (2004) a fost că, deși încrederea în interlocutor este semnificativ mai mică în cazul CMC față de relațiile față-în-față, nu același lucru se poate spune și despre autodezvăluire: ea corelează pozitiv cu încrederea, dar cotele ei sunt semnificativ mai mari decât ale încrederii (Erdost, 2004). O posibilă explicație, furnizată de studiul lui Shapiro (1997), este că autodezvăluirea în cadrul CMC este mult mai superficială. Murphy și Collins (1997, apud Hewson și Hughes, 2005) explică nivelul înalt de autodezvăluire în CMC prin necesitatea de compensare a așa-numitei „distanțe tranzacționale”. În plus, comunicarea, sărăcită de mijloacele nonverbale și paraverbale, produce o senzație de confort și de control superioară situației comunicării față-în-față (McKenna & Bargh, 2000; Sheeks & Zachary, 2007, apud Boyd Huling, 2011) și ne scutește de necesitatea spontaneității (Carter, 2003, apud ibid.).

2. Metodologia cercetării

Obiective

Obiectiv general: identificarea factorilor de personalitate care corelează semnificativ cu autodezvăluirea.

Obiective specifice:

- Verificarea ipotezei diferențelor de gen în ceea ce privește autodezvăluirea
- Identificarea rolului influenței socio-culturale ca variabilă explicativă în comportamentul de autodezvăluire
- Identificarea corelațiilor autodezvăluirii cu factori de personalitate: stil de atașament, empatie, introversie-extraversie, timiditate, stimă de sine.

Ipoteze

Ipoteza 1: se prezumă că există o diferență semnificativă între bărbați și femei în ceea ce privește autodezvăluirea

Ipoteza 2: se prezumă că există o corelație negativă semnificativă între autodezvăluire și vârstă la bărbați

Ipoteza 3: se prezumă că există un prag de vârstă astfel încât:

- a. Bărbații cu vârsta mai mare decât pragul se autodezvăluie mai puțin decât bărbații cu vârsta mai mică decât pragul
- b. Femeile cu vârsta mai mare decât pragul se autodezvăluie mai mult decât femeile cu vârsta mai mică decât pragul
- c. Bărbații cu vârsta mai mare decât pragul se autodezvăluie mai puțin decât femeile cu vârsta mai mare decât pragul
- d. Bărbații cu vârsta mai mică decât pragul se autodezvăluie mai mult decât femeile cu vârsta mai mică decât pragul

Ipoteza 4: se prezumă că există o corelație negativă semnificativă între stilul de atașament evitant și autodezvăluire

Ipoteza 5: se prezumă că există o corelație pozitivă semnificativă între empatie și autodezvăluire

Ipoteza 6: se prezumă că există o corelație pozitivă semnificativă între extraversie și autodezvăluire

Ipoteza 7: se prezumă că există o corelație negativă semnificativă între timiditate și autodezvăluire

Ipoteza 8: se prezumă că există o corelație semnificativă între stima de sine și autodezvăluire

Instrumente

Chestionarul ADAI (instrument propriu)

Chestionarul ADAI este destinat evaluării nivelului de autodezvăluire la adulți. Instrumentul se bazează în mare măsură pe operaționalizarea conceptului de autodezvăluire realizată de Magno *et*

al. (2008) în construirea Scalei de autodezvăluire. În elaborarea chestionarului, s-a plecat de la premisa că persoanele care manifestă o tendință către autodezvăluire se caracterizează prin următoarele:

1. Comunică în mod frecvent informații referitoare la următoarele arii ale vieții personale: probleme personale, gânduri și idei, religie, muncă, studii și realizări, sex, relații interpersonale, stare emoțională, gusturi, dificultăți
2. Tind să se autodezvăluie încă din fazele incipiente ale relațiilor
3. Au relații apropiate cu familiile și cu prietenii lor (cauză sau consecință a autodezvăluirii)
4. Se autodezvăluie cu mare ușurință și siguranță (actul autodezvăluirii nu le provoacă disconfort)

Inițial, au fost formulați 39 de itemi cu răspuns pe scală Likert cu 5 trepte.

În cadrul pretestării, pentru eșantionare s-a folosit o tehnică non-probabilistă – eșantionarea de conveniență prin voluntariat. Chestionarul a fost pretestat pe un eșantion de 39 de indivizi, români, cu vârsta mai mare de 18 ani. În urma pretestării, au fost eliminați 19 dintre cei 39 de itemi, obținându-se varianta finală, de 20 de itemi, a chestionarului.

În cadrul cercetării-pilot, chestionarul a fost aplicat pe un eșantion de 30 de indivizi, extrași din aceeași populație ca în faza de pretestare. Din punct de vedere al fidelității, corelația test-retest a fost $r = 0,917$, semnificativă la $p < 0,01$. Forma revizuită a chestionarului prezintă o consistență internă ridicată, obținându-se α -Cronbach = 0,799 și corelații cuprinse între 0,797 și 0,827 (semnificative la $p < 0,01$) la aplicarea metodei split-half.

Adult Attachment Scale (AAS, adaptat pe populație românească după N. L. Collins și S. J. Read, 1990)

Cei 18 itemi au fost obținuți prin operaționalizarea celor trei prototipuri de atașament descrise de Hazan și Shaver (1987, *apud* Atkins, 2010): securizant, evitant și anxios-ambivalent. Răspunsurile erau scorate pe scală Likert de la 1 la 5.

Analiza factorială a rezultatelor administrării chestionarului a condus la descoperirea a trei mari factori, interpretați de autori ca reprezentând capacitatea „de a fi apropiat” („close”), capacitatea „de a depinde de alții” („depend”) și anxietatea în relații („anxiety”). Există 2 modalități de scorare: cea clasică, în care se calculează scorul total pe fiecare din cei 3 factori menționați mai sus (fiecărui factor îi corespund câte 6 itemi), și cea alternativă, în care factorii sunt reduși la doi: anxietate (6 itemi) și evitare (12 itemi), urmând să se calculeze totalul pentru fiecare din cele 2 dimensiuni (Collins, 1996).

Studiile de validitate efectuate au avut ca rezultat valori medii ale acestei caracteristici (Chongruska, 1994; Sperling, Foelsch și Grace, 1996, *apud* Atkins, 2010), aceștia din urmă obținând totodată o validitate de concurență mare între această scală și propriul lor instrument, Attachment Style Inventory (Sperling și Berman, 1991, *apud* Atkins, 2010).

Chestionarul de maturizare emoțională empatică (QMEE, adaptat pe populație românească după A. Mehrabian și N. Epstein, 1972)

QMEE reprezintă o măsură a empatiei afective (opusă celei cognitive), definită de autori ca: „un răspuns emoțional la experiențele emoționale percepute la alții” (<http://www.dmidi.net/Questionnaire+Measure+of+Emotional+Empathy>). Cuprinde 33 de itemi cu răspunsuri pe o scală de la -4 (dezacord puternic) la +4 (acord puternic), grupați în 7 subscale:

- Susceptibilitate la contagiunea emoțională
- Evaluarea experiențelor emoționale ale necunoscuților
- Reactivitate emoțională extremă
- Tendința de a fi impresionat de experiențele emoționale pozitive ale altora
- Tendința de a fi impresionat de experiențele emoționale negative ale altora
- Tendința de simpatizare sau invers
- Dorința de a intra în contact cu persoane care au probleme (*apud* Juc, 2011).

Chestionarul de Introversie-Extraversie Neyman-Kohlstedt (adaptat pe populație românească după C. A. Neyman și K. D. Kohlstedt, 1927)

Chestionarul se bazează în operaționalizarea conceptului de introversie-extraversie pe tipologia lui C. G. Jung (Medrano, 1972). Autorii au pornit de la premisa că extraversia extremă este asociată cu psihoza maniaco-depresivă, iar introversia extremă cu schizofrenia și l-au pretestat pe un eșantion de 50 de schizofrenici și 50 de maniaco-depresivi (ibid.). Dintre cei 50 de itemi, 25 se referă la introversie și 25 la extraversie. Subiectul este solicitat să răspundă la itemi în termeni de „Da” și „Nu”, în funcție de măsura în care consideră că afirmația de la itemul respectiv îl caracterizează sau nu (<http://www.psihologie.weebly.com>).

Testul poate fi folosit în psihologia clinică, pentru diagnosticarea schizofreniei și a psihozei maniaco-depresive. De asemenea, în afară de utilitatea clinică, testul a mai fost folosit în repetate rânduri în selecția profesională și consilierea vocațională. Poate fi administrat individual sau colectiv (Rajamanickam, 2004).

Scala de timiditate revizuită (adaptată pe populație românească după Cheek, Buss, 1983)

Cheek și Buss (1981, *apud* Robinson, Shaver și Wrightsman, 1991) defineau timiditatea ca disconfort și inhibiție în prezența altora. În consecință, Scala de timiditate elaborată de cei doi autori vizează două dimensiuni ale timidității: anxietatea socială și inibiția în comportament. Scala este alcătuită din 13 itemi cu răspunsuri pe scală Likert de la 1 la 5, rezultând în scoruri totale cuprinse între 13 (cea mai mică timiditate) și 65 (cel mai ridicat grad de timiditate). Instrumentul corelează foarte înalt ($r=0,96$) cu versiunea sa originală, de 9 itemi, publicată în 1981.

În ceea ce privește validitatea de construct, autorii au demonstrat că subiecții care obțineau scoruri înalte la Scala de timiditate (versiunea originală) vorbeau puțin, evitau contactul vizual, erau percepuți de observatori ca fiind tensionați, neprietenoși, inhibați, stângaci și se autopercepeau în mare măsură în acest fel (Cheek, Buss, 1981, *apud* Robinson, Shaver, Wrightsman, 1991).

Un obiectiv al autorilor scalei a fost și acela de a opera o distincție clară între timiditate și sociabilitate. Și acest obiectiv a fost atins, corelația între scorurile obținute și sociabilitate fiind de doar $-0,30$.

Scala are o validitate concurentă ridicată. În ceea ce privește consistența internă, a fost obținut α -Cronbach de 0,90. Privitor la fidelitate, corelația test-retest (la interval de 45 de zile) a fost de 0,88 (ibid.).

Scala Rosenberg pentru evaluarea stimei de sine (adaptată pe populație românească după Rosenberg, 1965)

Scala Rosenberg a fost elaborată de Morris Rosenberg în 1965 și este probabil cel mai utilizat instrument pentru evaluarea stimei de sine la adulți și adolescenți. Ea cuprinde 10 itemi pe scală Likert (deși inițial fusese proiectată cu răspunsuri pe scală Guttman): „dezacord profund” (0 p. sau 3p.), „dezacord” (1 p. sau 2 p.), „acord” (2p. sau 1 p.) și „dezacord profund” (3p. sau 0 p.). Scorurile totale variază între 0 și 30 de puncte. Itemii se referă la valorizarea propriei persoane și la acceptarea de sine. Pretestarea instrumentului s-a făcut pe un eșantion de 5024 de elevi din 10 licee selectate aleator din statul New York (a fost destinată inițial evaluării stimei de sine la adolescenți). Corelația test-retest variază de obicei între 0,82 și 0,88, iar α -Cronbach între 0,77 și 0,88 (<http://www.bsos.umd.edu/socy/research/rosenberg.htm>).

Eșantion

Cercetarea s-a făcut pe un eșantion de 93 de subiecți, 57 femei și 36 bărbați (figura 1), de naționalitate română, cu vârste cuprinse între 19 și 71 de ani (figura 2). Ca tehnică de eșantionare, s-a folosit eșantionarea de conveniență pe bază de voluntariat.

3. Prezentarea și interpretarea datelor

Pentru verificarea ipotezelor, au fost realizate histogramele pentru următoarele variabile: vârstă, autodezvăluire, atașament evitant, empatie, extraversie, timiditate, stimă de sine pentru eșantionul de femei și pentru eșantionul de bărbați.

Indicii de start sunt prezentați separat pentru eșantionul de femei (tabelul 1) și pentru eșantionul de bărbați (tabelul 2), pentru toate variabilele: Vârstă, Autodezvăluire (Ad), Atașament evitant (Ev), Empatie (Em), Extraversie (Ex), Timiditate (Tim), Stimă de sine (SS). Observăm că rezultatele numerice confirmă reprezentările grafice pentru ambele eșantioane: în afară de variabila Vârstă, care nu este distribuită simetric, toate celelalte variabile au distribuții simetrice și mezokurtice, deci normale.

Tabelul 1. Indicii de start pentru subeșantionul de femei

	Vârstă	Ad	Ev	Em	Ex	Tim	SS
Medie	31,75	65,35	36,35	39,56	-0,68	33,17	20,03
Eroare standard a mediei	1,62	0,96	0,68	2,70	0,80	0,90	0,55
Mediană	28	65	36	43	1	34	20
Mod	28	69	35	64	1	35	20
Abatere					6,07	6,85	4,22
					26,86	46,06	17,85

Tabelul 2. Indicii de start pentru subeșantionul

	Vârstă	Ad	Ev	Em	Ex	Tim	SS
Medie	32,13	63,08	36,52	15,38	-2,44	31,88	20,13
Eroare standard a mediei	2,12	1,49	1,07	3,91	1,12	1,52	0,58
Mediană	28	62	36	15	-1,5	32	20
Mod	20	59	36	8	0	39	20
Abatere standard	12,77	8,96	6,44	23,50	6,74	9,14	3,52
Dispersie	163,15	80,36	41,51	552,41	45,45	83,64	12,40
Kurtosis	0,04	0,93	-0,33	-0,70	-0,51	-0,66	0,21
Skewness	1,12	0,24	0,30	0,04	-0,15	0,20	-0,30
Amplitudine	43	46	24	91	29	36	16
Z _{sk}	2,75	0,60	0,73	0,10	-0,38	0,49	-0,75
Z _{kurt}	0,05	1,14	-0,41	-0,86	-0,63	-0,80	0,26

Pentru ipoteza 1, cum variabila Autodezvăluire este distribuită normal în ambele eșantioane și varianțele sunt omogene, putem folosi o metodă parametrică în compararea celor două eșantioane independente. Ambele efective sunt mai mari de 30, deci vom aplica criteriul z.

Tabelul 3. Rezultatele aplicării criteriului z (bărbați-

Z _{obt}	Z _{crit}	p
1,28	1,64	0,10
1,28	1,64	0,10

Observăm că, chiar și la alegerea pragului $p=0,10$, diferența nu este semnificativă. În concluzie, ipoteza 1 se confirmă: bărbații nu se autodezvăluie semnificativ mai puțin decât femeile. După cum vom demonstra ulterior, între bărbații și femeile trecuți de o anumită vârstă, există o diferență în ceea ce privește nivelul autodezvăluirii în favoarea femeilor, dar la generația tânără sensul diferenței se inversează. Per ansamblu, diferența se anulează.

Pentru verificarea ipotezei 2, cum variabila Vârsta este distribuită non-normal, vom aplica un coeficient de corelație neparametric, și anume coeficientul de corelație ρ (Spearman). Obținem $\rho = -0,317$, semnificativ la $p = 0,03$. În concluzie, ipoteza 2 se confirmă: bărbații, cu cât sunt mai tineri, cu atât se autodezvăluie mai mult.

În verificarea ipotezei 3, pentru determinarea valorii de prag, apelăm la o metodă de segmentare a datelor. Vom considera că Vârsta este variabila explicativă și Autodezvăluirea este variabila-criteriu. Pentru fiecare valoare a vârstei, vom calcula mărimea efectului contrastant între nivelul de autodezvăluire în segmentul cu vârstă inferioară și cel din segmentul cu vârstă superioară vârstei respective. Valoarea maximă obținută va corespunde valorii de prag pe care o căutăm pentru vârstă. Atât pentru eșantionul de bărbați cât și pentru cel de femei, s-a obținut aceeași valoare de prag pentru vârstă: 27 de ani. O reprezentare grafică a diferenței între segmentul cu vârsta sub prag (27-) și cel cu vârsta mai mare sau egală cu pragul (27+) pentru eșantionul de femei (F) și pentru cel de bărbați (M) este prezentată în figura de mai jos

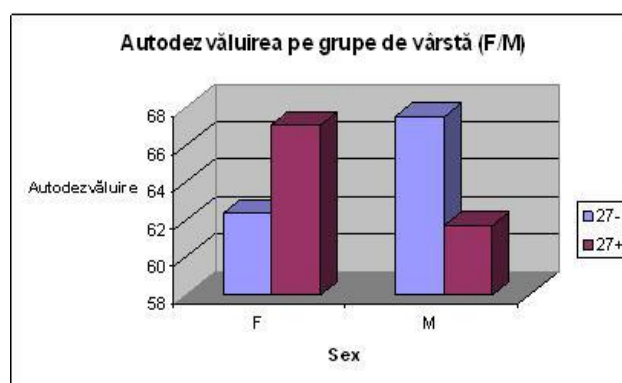

Figura 1. Comparația dintre mediile la

Obținem așadar 4 segmente: bărbații mai tineri de 27 de ani (M27-), bărbații cu vârsta mai mare sau egală cu 27 de ani (M27+), femeile mai tinere de 27 de ani (F27-) și femeile cu vârsta mai mare sau egală cu 27 de ani (F27+). În vederea verificării ipotezei am avut deci de efectuat următoarele 4 comparații:

- între bărbații mai tineri de 27 de ani (M27-) și cei peste 27 de ani (M27+);
- între femeile mai tinere de 27 de ani (F27-) și cele peste 27 de ani (F27+);
- între bărbații peste 27 de ani (M27+) și femeile peste 27 de ani (F27+);
- între bărbații mai tineri de 27 de ani (M27-) și femeile mai tinere de 27 (F27-).

Tabelul 4. Cotele z pentru simetrie și boltire ale celor 4

	M27-	M27+	F27-	F27+
z_{sk}	1,29	0,48	0,82	1,22
z_{kurt}	0,96	0,21	0,37	0,48

Tabelul 5. Rezultatele testului F_{max} (Hartlev)

	σ_1^2	σ_2^2	F	F_{crit}	Concluzie
M27-/M27+	76,88	65,06	1,18	2,22	Varianțe omogene
F27-/F27+	47,17	47,84	1,01	1,99	
M27+/F27+	65,06	47,84	1,36	1,88	
M27-/F27-	76,88	47,17	1,63	2,22	

După cum se deduce din tabelul 4, distribuțiile celor 4 segmente sunt simetrice și mezokurtice, deci normale. De asemenea, în tabelul 5 sunt prezentate rezultatele testului F_{max} (Hartlev) pentru compararea varianțelor. În condițiile normalității distribuțiilor și omogenității varianțelor și având în

vedere efectivele segmentelor, în toate cele 4 comparații între medii vom folosi testul *t* (Student). Rezultatele sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 6. Rezultatele testului *t* (Student)

	m_1	m_2	t	t_{crit}	P
M27-/M27+	67,5	61,66	2,53	2,44	p<0,01
F27-/F27+	62,31	67,08	2,63	2,40	p<0,01
M27+/F27+	61,66	67,08	3,48	2,40	p<0,01
M27-/F27-	67,5	62,31	1,98	1,69	p<0,05

Concluzionăm că ipoteza 3 se confirmă: bărbații a căror vârstă depășește pragul se autodezvăluie semnificativ mai puțin decât cei a căror vârstă se situează sub valoarea de prag; în cazul femeilor, cele mai tinere se autodezvăluie semnificativ mai puțin decât cele care depășesc vârsta de 27 de ani; bărbații peste 27 de ani se autodezvăluie semnificativ mai puțin decât femeile peste 27 de ani; bărbații tineri se autodezvăluie mai mult decât femeile tinere. Această concluzie vine în completarea concluziei anterioare, identificând punctul critic concret de la care se poate vorbi despre o schimbare. Putem explica rezultatul prin pătrunderea, după 1989, a modelului cultural american în societatea românească, a cărui influență a marcat cu precădere segmentul din populație mai tânăr de 27 de ani, asupra căruia a acționat încă de la vârsta școlară.

Pentru omogenitate, ipotezele 4, 5, 6, 7 și 8 au fost testate separat pe eșantionul de femei și pe cel de bărbați (genul putea influența caracteristicile măsurate). În condițiile normalității distribuțiilor, pentru toate ipotezele s-a calculat coeficientul de corelație *r* (Bravais-Pearson). Rezultatele sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 7. Corelațiile dintre autodezvăluire și variabilele măsurate la

	F		M	
	r	p	r	p
Ad-Ev	-0,209	p<0,06	-0,737	p<0,01
Ad-Em	0,274	p<0,02	0,207	p<0,10
Ad-Ex	0,310	p<0,01	0,459	p<0,01
Ad-Tim	-0,192	p<0,10	-0,310	p<0,01
Ad-SS	-0,064	p<0,15	-0,025	p<0,15

În acest caz, putem observa că ipoteza 4 se confirmă: atașamentul evitant corelează negativ cu autodezvăluirea. După cum este descris de Cherry (2011), atașamentul evitant este caracteristic persoanelor care evită să se angajeze în relații apropiate, neputând sau nevrând să împărtășească emoții, gânduri, sentimente etc. Remarcăm totuși că atașamentul evitant este un predictor mult mai bun pentru autodezvăluire la bărbați ($r=-0,737$, $p<0,01$) decât la femei ($r=-0,209$, $p<0,06$). Este posibil ca actul autodezvăluirii să fie perceput de bărbați ca implicând un grad mai mare de intimitate, prin urmare bărbații să-l rezerve relațiilor foarte apropiate (care sunt cu atât mai puține cu cât atașamentul evitant are un nivel mai ridicat), în timp ce femeile să fie mai capabile de autodezvăluiri superficiale, care pot așadar să fie făcute și persoanelor mai puțin apropiate.

În cazul ipotezei 5, observăm că ea se confirmă pentru femei ($r=0,274$, $p<0,02$), dar nu și pentru bărbați ($r=0,207$, $p<0,10$). Presupunem că atât bărbații empatici cât și femeile empatici au o tendință mai accentuată de reciprocitate în cazul în care partenerul de conversație se autodezvăluie, dar femeile, mai înclinate către comunicarea verbală, răspund printr-o autodezvăluire echivalentă, în timp ce bărbații aleg alte forme de recompensare a încrederii acordate.

Ipoteza 6 se confirmă: autodezvăluirea corelează semnificativ cu extraversia atât la femei ($r=0,310$, $p<0,01$) cât și la bărbați ($r=0,459$, $p<0,01$). Și de această dată observăm o diferență între cele două genuri: corelația este mai puternică în cazul bărbaților. În general, profilul psihologic al extravertitului (sociabil, comunicativ, expresiv etc.) corespunde imaginii unei persoane cu nivel înalt de autodezvăluire într-o măsură mai mare decât al introvertitului. Totuși, corelațiile sunt moderate întrucât discursul unui introvertit, „scump la vorbă” dar concentrat asupra interiorității lui, are șanse să fie mai bogat în informații autodescriptive. În ceea ce privește mica diferență de gen, apelăm din nou

la argumentul naturii mai comunicative a femeilor. Putem deci presupune că femeile au o tendință mai mare de a-și verbaliza trăirile, chiar dacă sunt introvertite.

Ipoteza 7 se confirmă doar în cazul bărbaților ($r=-0,310$, $p<0,01$). Se cunoaște faptul că persoanele timide doresc să lase o impresie impecabilă asupra celor din jur. Ne putem gândi că riscurile autodezvăluirii sunt mai mari la un bărbat timid, întrucât imaginea socială are poate o mai mare importanță pentru bărbați, mai competitivi prin natura lor.

În fine, ipoteza 8 nu se confirmă pentru niciunul din sexe. Explicăm corelația ne semnificativă prin faptul că, pe de o parte, stima de sine scăzută justifică anumite rețineri față de autodezvăluirea unor aspecte considerate deranjante ale propriei personalități, dar, pe de altă parte, nivelul redus al stimei de sine poate stimula funcția cathartică a autodezvăluirii.

Concluzii

Majoritatea ipotezelor cercetării de față s-au confirmat, iar obiectivele au fost parțial realizate. Un prim rezultat important a indicat o tendință de inversare a diferenței între femei și bărbați în ceea ce privește autodezvăluirea. În ceea ce privește factorii de personalitate care ar putea constitui variabile explicative pentru comportamentul de autodezvăluire, studiul a relevat, la femei, corelații semnificative între autodezvăluire și empatie, extraversie și atașamentul evitant. În cazul bărbaților, s-au descoperit corelații semnificative cu extraversia, timiditatea, atașamentul evitant și vârsta. Din cercetarea de față reiese faptul că, pentru femei, cel mai bun predictor al autodezvăluirii este extraversia, în timp ce la bărbați atașamentul evitant este factorul de personalitate care corelează cel mai semnificativ cu autodezvăluirea. În general, se poate observa că, în cazul femeilor, majoritatea corelațiilor au fost mai slabe. Acest lucru ar putea constitui un indiciu în favoarea ipotezei că autodezvăluirea este mult mai degrabă o variabilă situațională la femei și una personală la bărbați. Altfel spus, la femei comportamentul de autodezvăluire este mai flexibil, mai puțin dependent de factori de personalitate.

Cercetarea a avut și limite evidente. În primul rând, în testarea ipotezelor s-a folosit exclusiv metoda anchetei pe bază de chestionar, vulnerabilă la tentativele de falsificare a rezultatelor. În al doilea rând, eșantionarea de conveniență pe bază de voluntariat poate introduce așa-numita „deformare prin voluntariat”. Se poate intui că participanții, manifestându-și deschis dorința de a participa la studiu, sunt persoane cu un nivel ridicat de autodezvăluire. Am întâmpinat dificultăți și în ceea ce privește formularea ipotezelor în raport cu obiectivele. Posibilitățile noastre reduse ne-au obligat să operaționalizăm influența culturală prin vârstă, dând naștere la o multitudine de interpretări alternative. În majoritatea cercetărilor, vârsta servește ca operaționalizare a nivelului de dezvoltare bio-psiho-socială. Aceasta nu ar fi, în cazul nostru, decât un exemplu de variabilă confundată. Diferențele interculturale la nivelul comportamentului de autodezvăluire sunt un fapt probat. În concluzie, și în cazul nostru, explicăm variabilitatea prin influența socio-culturală.

Ar fi interesantă o cercetare care să includă participanți cu un nivel redus de autodezvăluire, pentru a verifica posibilitatea extinderii concluziilor cercetării de față. De asemenea, anchetele privitoare la cauzele declarate ale comportamentului de autodezvăluire ar fi binevenite, cu atât mai mult cu cât până acum nu știm să se fi încercat o astfel de abordare. Răspunsurile oferite în cadrul anchetei ar putea fi eventual discutate în contextul rezultatelor obținute la anumite probe psihometrice. Luăm în considerare și posibilitatea extinderii cercetării asupra percepției autodezvăluirii în raport cu masculinitatea/feminitatea. Nu în ultimul rând, din virtutea abordării dispoziționale, ar fi interesante discuțiile în născut-dobândit în autodezvăluire.

Bibliografie

- Allport, G. (1991). *Pedagogia secolului XX – Structura și dezvoltarea personalității*, București: Editura Didactică și Pedagogică,
- Adams, Anderson și Adonu (2004). http://www.infolbarrel.com/Self-Disclosure_Patterns_Among_Different_Cultures
- Andrade, E. B., Kaltcheva, V., Weitz, B. (2001), *Self-Disclosure On The Web: The Impact Of Privacy Policy, Reward, And Company Reputation*, <http://warrington.ufl.edu/mkt/docs/weitz/Andrade,%20Kaltcheva,%20Weitz.pdf>

- Atkins (2010), <http://www.richardatkins.co.uk/atws/page/43.html>
- Beganu, N., Nițan, M. (2006), Un model de feedback și autodezvăluire în instruire: fereastra Johari, http://www.armyacademy.ro/reviste/2_2006_ro/a4.pdf
- Berman, Murphy-Berman (1988), http://www.infofarrel.com/Self-Disclosure_Patterns_Among_Different_Cultures
- Bonchiș, E., Trip, S., Drugaș, M., Dindelegar, C. (2006), *Introducere în psihologia personalității*, Oradea: Editura Universității din Oradea
- Boncu, Șt. (2005), *Procese interpersonale: auto-dezvăluire, atracție interpersonală și ajutorare*, Iași: Institutul European
- Boncu, Șt. (1999), *Psihologie și societate*, Iași: Editura Erola
- Boyd Huling, B. A. (2011), *Narcissism, Facebook Use and Self-Disclosure*
- Caldwell, Peplau (1982), <http://family.jrank.org/pages/1474/Self-Disclosure.html>
- Canary, Daniel J. (1997), Emmers-Sommer, Tara M., Faulkner, Sandra, *Sex and gender differences in personal relationships*, the Guilford Press, New York
- Chen (1992), http://www.infofarrel.com/Self-Disclosure_Patterns_Among_Different_Cultures
- Cherry, K. (2011), http://psychology.about.com/od/loveandattraction/ss/attachmentstyle_6.htm
- Derlega, V. J., Berg, J. H. (1987), *Self-disclosure: theory, research, and therapy*, Plenum Press, New York
- Dewey, R. (2007), http://www.intropsych.com/ch15_social/self-disclosure.html
- Dindia, Allen (1992), <http://family.jrank.org/pages/1474/Self-Disclosure.html>
- Dindia, K., Canary, D. J. (2006), *Sex differences and similarities in communication*, Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Mahwah
- Duck, S. (2000), *Relațiile interpersonale*, Iași: Editura Polirom
- Erdost, T. (2004), *Trust and Self-Disclosure in the Context of Computer Mediated Communication*, <http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/3/12604928/index.pdf>
- Gavreliuc, A. (2007), *De la relațiile interpersonale la comunicarea socială - Psihologia socială și stadiile progresive ale articulării sinelui*, Iași: Editura Polirom
- Hann, I-H, Hui, K-L, Lee, S-Y, Png, I. P. L. (2005), *Analyzing Information Privacy Concerns – An Information Processing Theory Approach*
- Hansen, J. E., Schuldt, W. J. (1984), *Marital Self-Disclosure and Marital Satisfaction*, National Council on Family Relations.
- Hewson, L., Hughes, C. (2005). „Social processes and pedagogy in online learning”, *AACE Journal*, 13(2), pp. 99-125.
- Jourard, S. (1959), <http://www.sidneyjourard.com/Questionnaire.pdf>
- Jourard, S. (1968), <http://www.sidneyjourard.com/>
- Jourard, S. (1971), http://www.organizational.ro/a/Psihologie_organizational_-_manageriala/Psihologie_organizational_-_manageriala/
- Juc, N. (2011), *Monitorizarea asigurării calității educației în unitatea școlară*, Chișinău, consiliere-scolara.wikispaces.com/file/view/CHESTIONARUL+DE+INTROVERSIE++MANUAL.doc
- Karpel (1980), <http://family.jrank.org/pages/1474/Self-Disclosure.html>
- Kito (2005), http://www.infofarrel.com/Self-Disclosure_Patterns_Among_Different_Cultures
- Laukka, M. (2000), *Criteria for Privacy Supporting System*, http://www.tml.tkk.fi/Research/TeSSA/Papers/Laukka/Laukka_nordsec2000.pdf
- Little (2005), http://www.infofarrel.com/Self-Disclosure_Patterns_Among_Different_Cultures
- Lovaglia, M. J. (2007), *Knowing People: The Personal Use of Social Psychology*, Ediția a II-a, Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Lustig, Koester (2006), http://www.infofarrel.com/Self-Disclosure_Patterns_Among_Different_Cultures
- Magno, Carlo, Cuason, Sherwin, Figueroa, Christine (2008), „The Development of the Self-disclosure Scale”, <http://www.scribd.com/doc/7791609/The-Development-of-the-Selfdisclosure-Scale>

- Mamali, C. (1974), *Inter-cunoaștere*, București: Editura Științifică
- Marshall (2008), http://www.infobarrel.com/Self-Disclosure_Patterns_Among_Different_Cultures
- McDougall, W. (2001), *An Introduction to Social Psychology*, Ediția a XIV-a, Ed. Batoche Books, Kitchener
- Medrano, J. M. (1972), „Geopsicología de La Rioja”, *Berceo*, 82, 97-127, <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=196>
- Opre, A. (coordonator) (2002), *Noi tendințe în psihologia personalității*, Volumul I, Cluj-Napoca: Editura ASCR,
- Pease, A., Gardner A. (1994), *Limbajul vorbirii – Arta conversației*, București: Editura Polimark,
- Rajamanickam (2004), *Experimental Psychology with Advanced Experiments (Vol. I)*, New Delhi
- Robinson, J. P., Shaver, P. R., Wrightsman, L. S. (1991), *Measures of personality and social psychological attitudes*, San Diego: Elsevier,
- Shapiro, E. J. (1997), *Presentation of Self in Virtual Life. Web Page Personas in Cyberspace*, www.cs.pdx.edu/~len/webpage.doc
- Teodorescu, D. (2003), „Stabilirea și ruperea relațiilor interpersonale”, *Psihologia socială*, 12, 99-120
- <http://www.bsos.umd.edu/socy/research/rosenberg.htm>
- <http://www.dmidi.net/Questionnaire+Measure+of+Emotional+Empathy>
- <http://www.psihologie.weebly.com>